

Redacțiunea, Administrațiunea și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Scrisorile nefrancate nu se re-
trimisecă. Manuscrisurile nu se re-
trimisecă.

Birourile de abonațiuni:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Inscripțiile mai primite în Viena
Eudolf's Masse, Haasenstein & Vogler
(Sohn's), Kienrich, Schölk, Alois
Kornal, M. Dukes, A. Oppel, J. Dan-
enberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Menci, Eckslein Bernat;
în Frankfurt: G. L. Dausbe; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețurile inserțiilor: o serie
germondă pe o coloană 6 or.
și 50 or. timbru pentru o pu-
blicare. Publicările mai dese
după tariful și însoțită.
Reclame pe pagină 11 or.
și 10 or. v. a. și 8 or. d. a. l.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIII.

„Gazeta” este în fiecare zi:
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din țară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 or. Cu dosul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un număr 6 or. v. a. și 5 or.
15 bani.
Atâtea abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 24.

Brașov, Luni, Marți 30 Ianuarie (11 Februarie)

1890.

Din cauza sfinte sârbători de mîne dia-
rului nu va apăre până Mercuri sêra.

Impăcarea Ceho-germană și Ungurii.

I.

Amă dîsă de repetite ori, că
nu ne putem închipui ca fiind
stabilită odată pacea între națio-
nalitățile din partea cealaltă a mo-
narchiei, această se rămână fără
efectă asupra stării lucrurilor în
statul ungar.

Nu se pôte cugeta, ca în mo-
narchia habsburgică se domnescă
pentru durată într-o parte a ei li-
bertatea națională pentru toți, ăr
în cealaltă parte despotismul națio-
nal al unei rase în contra
tuturor celorlalte.

Așa cevași s'ar fi mai putut
întempla atunci, când țările și sta-
tele erau despărțite de-oaltă prin
muri chinezesci, când nu era po-
menire nici de drum de feră, nici
de telegraf, nici de diaristică, dăr
astăși este o absolută imposibili-
tate de-a feri Ardealul și Țera
ungurească de înriurirea puternică
a lumii culte și civilizate și a ni-
suițelor ei în adevăr liberale.

Cumcă această părere a noastră
este întemeiată și este împărțită
de toți oamenii politici cu preve-
dere, ni-o dovedesce și un interesant
articul, ce a apărut de
curendă în foia germană „Allge-
meine Zeitung.”

Sub titlul „dela Dunărea de
jos” această foia arată cu argu-
mente nerăsturnabile, că împă-
carea națională ce se sêvêșesce
acum în Austria nu se va opri la
riul Laita, ci va înriuri puter-
nic și asupra vitorei desvol-
tări interioare din Ungaria și Tran-
silvania.

Eată ideile principale ale nu-
mitului diar german.

La 1871, când ministerul Ho-
henvart a inițiat prima acțiune

de împăcare cu Cehii pe basa cu-
noscutelor „articule fundamen-
tale”, Ungurii au protestat în
consiliul coronei susținendă, că
prin stabilirea federalismului în
Austria s'ar altera pactul dualis-
tic dintre Ungaria și țările aus-
triace și amenințandă, că atunci
Ungaria s'ar pune pe tărîmul
uniunii personale.

Totă cu aceste amenințări au
combătut foile maghiare și ces-
tiunea dreptului public și a încor-
onării boeme puse nu de mult
la ordinea zilei de către Cehii ti-
neri.

Dăr decă la 1871 cei din Aus-
tria s'au spăriat de amenințarea
Ungurilor cu uniunea personală,
așa că ministerul Hohenvart a tre-
buit să se retragă, astăși opini-
nea publică din Austria a devenit
multă mai liniștită și mai clară
și Ungurii cu mirare au trebuit
să vedă, că lumea politică austriacă
rămâne rece față cu amenințarea
„uniunii personale.”

Cei din Austria știu foarte bine,
că Ungaria e constrinsă a ține
la uniunea reală cu Austria, căci
printr-o separare politică și mai
alesă print-o separare economică,
ea ar ajunge în situațiunea cea
mai gravă; în privința politică
din cauza atitudinii nesigure a
naționalităților nemaghiare, adică
a majorității populațiunii statului;
în privința economică din cauza
lipsei de capitale și de industrie
și din cauza grelei pozițiuni geo-
grafice, cari facă ca politica eco-
nomică și comercială a Ungariei
să aterne dela bunăvoința veci-
nilor.

Orî de câteori se tracteză de-o
atacere mai importantă politică și
economică, rezultă că cu totă dua-
lismul există între Cis și Tran-
silvania legea înriuririi firesci re-
ciproce, care ce, ca faptele, apa-
rițiunile și raporturile vieții publice

dintr-o parte a monarhiei se nu
pôtă rămâne fără înriurirea corê-
pundătoare asupra celeilalte părți.

Dovadă este și împăcarea din-
tre Cehi și Germani. Pressa ungu-
rască a urmărit cu mare aten-
țiune certele dintre aceste două
popore, căci a recunoscut că aici
nu e vorba numai de nisce neîn-
țelegeri mici, ci că această certă
națională tipică este în adevăr
călcăiul lui Achile al monarhiei
austro-ungare în genere și al Ung-
ariei în specie, adică *cestiunea
naționalităților*. De acolo, cum se
va rezolva această cestiune aternă
întreg viitorul acestei împărății
și a părților sale.

Dacă dăr se va găsi în Boemia
modul de-a rezolva certă dintre
naționalități, atunci acestă esem-
plu trebuie să aibă efectul său pêtun-
dător în tote părțile, cerendă ca
și ceilalți să-i urmeze.

Deja acum câteva zile după
pactul încheiat între Germanii
și Cehii Boemiei în tote părțile
Austriei se dă espresiune convin-
gerei, că și'n celelalte țeri cu po-
porațiune amestecată se pôte do-
bândi pacea națională după esem-
plul boem. De ce se nu sepôtă
și în Moravia, Galiția, Stiria, Ca-
rintia, Carniolia, Istria, Triest, Ti-
rol și Dalmația, ceea ce a fost
cu puțină în Boemia? Căci tote
aceste țeri facă parte din ace-
lași stat și stau sub aceleași legi
ale statului.

Și cine garanteză, că această
impăcare națională, pe temeiul
înțelegerii leale și a unei înțe-
lepte egale îndreptățiri, se va opri
la riul Laita? Cei din Ungaria
au instinctul fin pentru această.
Foia conducătoare unguresscă „Pes-
ter Lloyd” dă espresiune acestui
sentiment dîcendă: „Dacă se va
dovedi posibilitatea practică a prin-
cipiului federalistic în Boemia și
dacă prin ea se va crea o basă dura-

bilă a concordiei între cele două
naționalități, atunci această va fi
un argument important pentru ad-
misibilitatea și posibilitatea federalis-
mului în mare.”

Și decă va succede a împăca
diferitele populațiuni în Austria
și a delătura astfel pericolul ce
resultă pentru existența statului
din diversitatea etnografică: atunci
ori-ce om de stat și politic în-
țelept va recunoșce, că și în Un-
garia se pôte procede totă așa
față cu naționalitățile.

Se obiecteză, ca în Ungaria
naționalitățile n'au acea poziți
culturală și de drept public ca
în Austria. Această așa este; dăr
după părerea noastră, la regularea
cestiunii naționalităților nu se
tracteză atăt de pretențiuni is-
torice și de aședămintे formale
câtă mai mult de aceea: că ce
pretinde adevăratul interes al sta-
tului și cum trebuie să i-se servescă
acestă în mod corêspundător.

Đice „Pester Lloyd”, că „esem-
plul ce se va câștiga în Boemia
nu pôte rămâne fără efectă asu-
pra raporturilor de același fel
în celelalte părți ale Austriei.”
Foarte bine! numai trebuie să se
adauge, că acestă esemlu nici
asupra Ungariei nu pôte rămâne fără
înriurire. Comunicațiunea între Cis și
Traus este mai alesă la naționa-
litățile nemaghiare foarte viuă și
neîntreruptă. Diferitele popore în
Ungaria și Transilvania, arată un
interes deosebit pentru pactul
germano-ceh și se întăresce în
sufletul lor dorința, cererea după
asemeni arangiamente, cari se le pôtă
asigura naționalitatea și limba.

DIN AFARĂ.

Scrisoarea împăratului german și pressa.

Scimă, că împăratul german a
adresat o scrisoare către ministrii săi,
în care spune, că e hotărît a interveni cu

FOILETONULU „GAZETEI TRANSILVANIEI”.

(15)

LINIȘTEA CASEI.

Roman, de I. C. Panțu.

X.

Cocóna Marița era dusă la Buzău la fiă-sa Olga,
se dusesse pentru, că acum se simția prea de totă sin-
gură. Era, potă dîce, lipsită de iritațiunea, ce i-o
facea mai nainte convingerea, că are fată mare, că o
va măriți și că are să fiă nunta în aceiași di cu a
doctorului din Rîmnic, și că totă lumea se va mira
și o va feri. Aceste clipe de iritațiune și neastem-
peră dispăruseră acum și astfel simția în sufletul
său un gol, care o făcea de totă indispusă. Avu-
sese un gând, și acestă gândă a devenit faptă, și
acum nu mai avea cu ce să frămente mîntea și nu
se mai cugeta la altceva, decât la ărna, când se va
mîntea și ea în Buzău și va fi împreună cu Olga și
cu ginerile ei Iorgu, când se va afla la vre-o serată
său la vre-un bal și când va arunca priviri sumete
în drepta și în stînga și va urmări cu ochi plini de
fericire pe ginerele său, care se va învêrti mîndru
prin salone.

Scăpase de griji și era ore-cum liniștită, dăr chiar
astăși liniște îi turbura sufletul ei. Nu mai avea
cu ce să se ocupe, nu mai avea la ce să se gândescă,
și tocmai această îi făcea rău.

Dela o vreme în cele din urmă găsise un lucru

nou, cu care să se ocupe. Nu își putea esplica, de ce
doctorul din Rîmnic a amănată cununia, și era cu-
riosă să primescă vre-o scire, să afle pricina amănării,
ba când și când se gândia chiar răutăciosă la doctorul,
și potă dîce, că îi părea bine de această întem-
plare. Alte-ori însă cădea ărși pe gânduri, pentru-că vedea,
că Olga nu se mai dedă cu Iorgu, că este de
totă desperată și că nu se simte de locul locului
mulțamită de pasul ce-a fost silită să-l facă. Căuta
să-și dea curajă gândind, că în cele din urmă totă se va
deda, dăr totuși nu-i cădea bine unde vedea, că Olga n'a
vrut să-și ia cu sine biblioteca și pianul, cele mai scumpe
lucruri, ce le avea și la care ținea ca la ochii ei din
cap. Acestă lucru spunea lămurit starea Olgei, cu
tote acestea cocóna Marița căuta ală talmăci ca fiind
ceva nu tocmai de însemnătate.

„Se va deda”, era refrenul gândirilor, ce se
învalmășiau prin capul ei.

Coconul Mitică era ocupat cu afacerile moșiei.
Sta împrejurul moșiei și își făcea socotela producte-
lor ce le are în câmp, își făcea socoteala ce are
pe la țeran, ce are la magazia și ce a trimesă la
Brăila.

„Așa cred, că va eși bine”, dîcea el în sine.
„Va fi berechet, decă va mai da o plăie țepănă la
porumb.”

Cu nevastă-sa vorbea foarte des despre Olga,
nici odată însă nu înțelesese ceva din vorbele ei, că

fiă-sa ar avea vre-o nemulțamire, și trăia în ideia, că
tote mergă bine.

„De l'ășu vedă acum și pe Nicu aședat”, se
gândia el adese-ori, și totdeauna i-se umplea fruntea
de sudor, când vedea purtarea lui și ideile ce le are.
„Era mai bine”, dîcea el une-ori, „de l'ășu țineam
împrejurul meu, de l'ășu puneam la treabă, căci s'ar fi
deprins cu moșia și acum ar fi fost și el om de
ispravă.”

Alte-ori însă se gândia altfel și nu-i părea toc-
mai rău, că l'a lăsat să studieze. Așa e omul, care
nu e limpede cu sine, când vrea să facă ceva.

Astăși avea afaceri pe moșia, dăr totuși nu
plecă pré de grabă, ci tândăli încoce și încolo și nu
se prea încumeta să ărșă din curte, să plece la tre-
bile sale.

„Spuneai că ai să pleci, boerule”, grăi Veta,
care intră în odaia coconului Mitică.

„Da, Veto, bine că mi-ai adus aminte. De aceea
ți-am fost dîsă să spui vizitiului să prindă cai.”

„Am venit să grijesc în odă!”
„Veto, vreau să-ți spun, că nu mi place de tine.
Te-ai făcut de nesuferit. Ce însemneză purtarea ta?
Nu ți-am spus, că în casa mea să nu umbli cu lu-
cruri de acelea?”

Veta rămase ațându-se cu nisce ochi uimiți la
boerul Mitică.

„Am băgat de sēmă, că nu ești cum trebuie...
Adică nu”, se cprese el repede și își puse mîna la

totă insistența în atacarea ameliorării sortii lucrătorilor. În scrisoarea acestă împăratul dăce, că convins fiind, că și celelalte guverne sunt pătrunse de dorința de a pune în discuția generală năsuințele sale doresce ca ambasadorii Germaniei pe lângă guvernele din Franca, Anglia, Belgia și Elveția să stăruiească pe lângă respectivele guverne, ca să se mijlocască o înțelegere internațională, pentru a se mulțami lipsurile și dorințele muncitorilor manifestate cu ocazia grevelor.

Presă liberală germană a primit cu cea mai mare bucurie scrisoarea împăratului Wilhelm, „Volkszeitung“ laudă mai ales spiritul liberal ce se revarsă din scrisoarea împăratului, și dărele liberale accentuează mai ales împregiurarea, că împăratului german prin scrisoarea acestă s'ar părea a o rupe odată cu politica de până acum a lui Bismark. Momentul acesta politic, foarte însemnat, se vede, că supără pe organul lui Bismark, care privitor la cesțiunea acestă tace tăcerea pescelui. Diarul partidei liberale-conservatoare „Post“, într'unu articol aprôpe polemic, se declară în contra intențiilor împăratului.

Nu e mirare dăr, decă după tôte astea se iau ca aprôpe adevărate scirile despre o neînțelegere între împăratul german și cancelarul său. În cercuri mai restrinse se susține, că Bismark ar fi atras de repețite-ori luarea aminte a împăratului, că interesele guvernului prindându o atitudine câtă se pôte mai rezervată în afacerea acestă.

O proclamația a lui Zancov.

„Neue freie Presse“ aduce scirea din Bulgaria, că Zancov a adresat o proclamația câtră poporul bulgar, în care prin termeni aspri și revoluționari îl provocă, ca să nu se înspăimânte de morțe și să alunge din țără pe usurpătorul principe Ferdinandu dimpreună cu credincioșii săi. Zancov amenință pe principele și pe membri guvernului cu aceea, că în curându îi va face nepunctios pentru țără. Tot-odată îi mai atrage lui Ferdinandu atențiunea la împrejura, că, decă și inbesce viața, atunci se se depărteze câtă mai curându din Bulgaria.

Conjurațiunea din Bulgaria.

Atentatul în contra vieții principelui Ferdinandu din Bulgaria a produs mare senzația în cercurile politice din Bulgaria și din afară. În zilele trecute a fost prinsu un nou conjurat, Kalopkov, care era factorul principal al conjurației, ce se pregătise și în București cu cei dela ambasada rusă. Kalopkov este de origine rusă, și odinioară servia în armata bulgară ca oficer, și mai în urmă se stabilise în Rusciucă ca comerciant de vinuri. Elu de multu era bănuitu ca spion, și fiindu-că cu Panița se făcu

prietin, gerndarmeria încă de multu pusesse ochii pe cestu din urmă. Căpitanul orașenesc din Sofia, Bazdeniev n'a datu lucrului așa mare însemnatate și pași energici a luatu numai atunci, când însuși Stambulov a fostu încunoscitu despre bănuiala asupra lui Panița. Stambulov a conchiămatu numai decatu unu consiliu de miniștri și a luatu asupra sa cercetarea lucrului. Celu dintăiu lucru ce l'a făcutu Stambulov a fostu, că a arestatu pe Bazdeniev. Scrisorile confiscate le-a examinat însuși Stambulov și după multă bătaie de capu a aflatu cheia conjurațiunei. Stambulov însă a făcutu tôte acestea cu atăta tăinicie, încatu Panița nici nu visa, că planurile lui și ale prietinelor săi sunt descoperite; ba înainte de a fi prinsu elu a fostu invitat cu chiar și la balul curții, cu care ocazia dăcea elu prietinelor săi, că însuși va omori pe Ferdinandu, și ceialaltă conjurați pe miniștri. C'o și înse înainte de balul curții ministrul de răboiu a datu ordin în scris ca maiorul Panița să fi prinsu. Balul a decursu în liniște. Toți conjurații erau de față, numai capul lor nu. Jocul a tinutu până dimineața la 5 ore, și c'o oră înainte Panița deja era prinsu. Majorul urmă în liniște șefului poliției. Elu n'a făcutu nici o opoziție. Intre scrisorile lui s'a aflatu o scrisore semnată de Hitrovo. Afară de acestea încă alte scrisori complotiste. După cum se vorbește, Panița susținea, că Hitrovo a dăsu, că decă Bulgarii nu se voru scăpa de guvernul actual, Rusia va cuprinde în Martie viitoru Bulgaria. Pentru ca să nu fiă cuprinsă Bulgaria, elu, Panița, a pus la cale conjurațiunea.

SCRILE PILEI.

Procesul de presă al „Luminătorului“. Cererea de nulitate a d-lui Barcianu în contra sentinții curții cu jurați din Arad a fost respinsă din partea Curiei r. din Budapesta. D-lui Barcianu va trebui deci să-și facă pedepșa. Spre mulțămirea șovinismului unguresc și spre fala și lauda liberalismului unguresc.

Perșeu, asociare de credit și de economii în Sein, a realizat în decursul anului 1889 un profit curat de 1332 fl. 75 cr. Din acestia, cu ocaziunea adunării generale, ce se va ține în 11 Februarie n. c., se proiectează a se vota 20% (adecă 266 fl. 55 cr.) spre scopuri culturale și filantropice, alte 20% pentru fondul de rezervă, și 12% dividendă. În zilele acestea vom publica contul bilanțului pe 1889, și în Nr. de Duminică vom aduce și alte amănunte despre această escelentă bancă românească, ală căreia președinte social este distinsul protopop Alexiu Berinde. De-

camdată amintim, că „Gututul“ pledeză pentru înființarea în acele părți a unei bănci românești mai mari, cu un capital social de vre-o 50,000 fl., seu pentru mărirea capitalului social al „Perșeiului“.

Asiluri de-ale „Kulturegylet“ului. În adunarea sa dela 1 Februarie, „Kulturegylet“ul din Hunedóra a votat o sumă de 300 fl. pentru înființarea de asiluri de copii, peste veră, în comunele: Puiu, Sălășul de sus, Jeledința, Silvașul de jos, Peștiș și Bărcia mică. Asilurile ce se voru înființa vor sta sub supravegherea autorităților școlare din respectivele comune și sub îngrijirea filialelor kulturegyletesci. Adunarea a adresat fișpanului o rugare, ca să mijlocască sprijinul moral și material al comunelor.

Românilor hunedoreni, să vă păziți copiii, că dușmanii limbei și naționalității noastre a pasu ochii pe ei!

Denumiri. Suntem informați, că d-lu I. Slavici, fostul director al diarului „Tribuna“, și-a strămutat domiciliul din Sibiu în București, fiindu numit cu începere de a 1 Februarie v. inspector de studii la Asilul „Elena Dăma“. — D-lu V. Măndreanu, care făcuse atăta sfără în țără, la cererea sa a fost transferat cu ziua de 1 Februarie dela liceul realu din Brăila ca profesor suplitoru la catedra de limba latină cl. I. II. și III. dela gimnaziul Cantemir din București, până la rezultatul concursului, fiesat la Iunie. — Poetul Coșbuc, fost redactoru la „Tribuna“, stabilindu-se în București, a fost numit ajutoru-desemnatoru la biroul de arhitectură al școlilor.

Studentii români în funcția la spitalele din Paris. Intre esternii diferitelor spitale din Paris se găsesc următorii Români: la spitalul „Pitié“: d-lu Tânăsescu (medicină), d-lu Stoianovici (chirurgia). La spitalul „Tenon“: D-lu Nanu (medicină), d-lu Frumușanu, (chirurgia). La spitalul „St. Louis“: D-lu Duma (chirurgia). La spitalul de copii bolnavi: D-lu I. Constantinescu (medicină).

Alu 5-lea corp de armată. Ađi, Lunu, ministrul român de răboiu, generalu Vlădescu, avea să aducă în cameră proiectul de lege pentru creditul necesar fortificațiilor, cum și pentru înființarea corpului alu 5-lea de armată. Acestu corp, destinat specialu pentru apărarea fortificațiilor Bucureștilor, se va compune din 3 regimente de artilerie, 2 baterii artilerie de fortăreță, 1 batalion artilerie de fortăreță, 1 regiment de roșiori (cavaleria), 2 regimente in-

fanteria de linie, 1 batalion de vânători, 2 companii de geniu (telegraf și pioneri) și 1 regiment de dorobanți.

Petrecere socială cu jocu va araugia Reuniunea învățătorilor rom. gr. or. din despartământul Făgărașului, în favorul fondului său, cu ocaziunea primei adunări generale din est-anu, ce se va ține Vineri în 2/14 Februarie (Intimpinarea Domnului) la „Hotelu Lauritsch“ din Făgăraș. Petrecerea se va incepe cu reprezentarea pieselor teatrale de V. Alexandri: „Mama Anghelușă“ și „Arvinte și Pepelea“. Inceputul la 8 ore sera. Prețul intrării: de persoană 50 cr., pe Galeriă 20 cr. Comitetul: N. Aron, președinte. D. Chișdea, casarin. I. Berescu, secretari.

Ce face dragostea? Din Arad se scrie, că acolo o tinără fată și-a descărcat în zilele trecute unu glonțu în peptu. Numele e Francisca Virág, și cauza pentru care a săvârșit fapta e o afacere de dragoste. Iubia până la nebunie pe unu anumit Gyula. În una din serile trecute tocmai povestea cu mămăsa despre aceea, că vrednicu este elu de amorul ei. Fata ținea multu la elu, pe când mămă-sa îl hulua mereu. Din vorbă în vorbă ajunsese lucrul până la certă, și când mama fetei îi spuse hotărît, că nu se învoiesce, fata eși pe usă și'n cea mai de-aprôpe odaie se împușcă. Glonțul îi pătrunse peptul în regiunea inimii, făcându-i o rană așa de mare, încatu nu mai e speranță să fiă vindecată.

Corespondența „Gaz. Trans.“

De lângă Reghină, 6 Februarie 1890.

St. D-le Redactor! Cu nădejdea în D-șeu și în ușurarea barem încâtva a greutăților, aștepta țeranul nostru sosirea noului anu, în care ne aflăm, dăr s'a înșelat și de astă-dată. Cu inima plină de durere face elu revistă preștii precedente și măchuire adencă îl cuprinde, când își asemănă starea lui de astăzi cu cea de acum deșce-cinci-spre-dece ani. Câți plugari de ai noștri nu sunt, cari atunci aveau o stare materială bunicică, pe când astăzi n'au nici din ce se trăiescă. Câți săteni români nu se află, cari cu vre-o câți-va ani mai înainte de asta aveau boșorii, vacuțele și oițele lor, pe când astăzi n'au nimica. Câte moși, pentru cari moși și strămoșii noștri au slujit la domni, au suferit batjocură și ocară, au asudat sudori de sânge, câte moși de acestea nu le vedem astăzi în mâna Ovreilor și câte din ele n'au trecut cu ocaziunea nedreptelor comasări în mâna altor străini!

Timpul nefavorabil, anii nefructiferi, țergurile slabe și multele contribuțiuni au stors cu desăvârșire poporul,

capu ca și unulu, care n'ar sci cum să începă vorba. „Să-mi spui înse ceva, Veto. Unde a fostu Nicu aseară?“

„Unde să fiă, boerule? S'a plimbatu cu d-lu Vlad pe lună și și spunea felu de felu de lucruri. S'au plimbatu pe marginea lesei, au venit mai apoi prin sat și în cele din urmă au intrat amândoi în odaie.“

„Dăr cu tine a vorbitu, Veto?“

„D-lu Vlad n'a vorbitu!“

Mitică își strânse pumnii, și apoi aduse încetu stanga la gură și începă să și mușce din unghia dela degetul celu mare. Stătă ce stătă astfel privind o pe Veta și apoi vorbi:

„Te întrebă despre Nicu.“

„Da, boerule, d-lu Nicu a vorbitu cu mine, mi-a datu și două lire, a dăsu, că să-mi cumpăr ceva, și eu i-am sêrutat mâna, deși coconășul și cam trăgea mâna.“

„Veto, nu-mi place de tine.“

„Sărutâ mâna, boerule, te rog de ertare. Eu ca fată sêracă m'am bucurat multu când am vêdutâ lirele, căci mă gândiam să-mi agonisesc ceva parale.“

„Nu ți-am spus...?“ începă boerul vorba, dăr se oprî. „Ți dau eu parale, n'ai să iai dela ori și cine. Asta nu se potrivește, nu e frumosu. Așa decă vine cineva la mine și ți dă bacșișu, tu să nu primești, căci prin acestă mă necinșesc pe mine. Ba

pôte ađi cocóna și, cum este ea cam supărăciósă, are să facă certă pentru tine.“

Veta asculta vorbele lui Mitică plină de uimire.

„Eu n'am sciutu, boerule, că să nu iau, dăr decă spui că așa se cuvine la o casă de boer, eu n'am să mai iau.“

„Ți trebuie ție parale? Ți dau eu. Nu ți-am spus, că vreu să te norocesc, vreu să te măritu din casa mea? Scii prea bine, că mie mi-e milă de tine și cu deosebire... unde ți sciu nenorocirea ta“, grăi conulu Mitică și picuri de sudor îi umplură fruntea.

„Totu așa mi-a spus și d-lu Nicu.“

Mitică își trecu mâna peste față, o oprî ceva mai binșor la frunte și apoi luându și tabacherea începă să și facă o țigaretă.

„Nicu trebuie să plece la Viena. Elu studiază.“

„Dumneșeu să i dea bine. Ce om bunu este d-lu Nicu, ce inimă bună are, sémănă multu cu D-ta. N'as fi cređut nici-odată, căci după cum ilu arată chipul, este ceva cam mândru, cu tôte acestea am rēmasu încremenit și mi-au datu lacrimile de bucurie, când mi-a dăsu: „ține Veto, cumpără ți ce-i vré, cumpără ți unu șorțu de cele mai frumoșe, cu broderii alese și cu bobite negre...“ Par'că lu vedu ca acum, când mi-a pus lirele în mână... Cu tôte acestea, decă sciam, că nu i cuvinșcios să le primescu, nu

le primiam și decă am greșit, te rog să mă erti, și când va fi acasă îi voi da lirele înderătu și îi voi spune, că am greșit și că nu s'a cuvenit, de-orece eu am tôte ce-mi trebuie în casa boerescă.“

Mitică se neliniști.

„Nu, Veto,“ grăi elu, „eu numai am glumit... Dăr eu spunem, ce ți-a dăsu, când ți-a datu lirele?“

„Nimicu alta, decatu ce ți-am spus, boerule.“

Mitică nu mai vorbi despre asta; vêduse elu, că a fostu înșelat în părerea lui, și în cele din urmă scia, că peste câteva zile va pleca Nicu.

„Bine, bine Veto“, grăi Mitică lăsându la o parte vorbele de până acum. „Ei, spunem cum te-ai hotărît cu inelul? Mi-l dai mie? Țiu multu să-lu am. Dăr numai așa, decă mi făgăduiesci, că nu vei spune nimenu.“

„Ți-lu dau, boerule, căci în cele din urmă este numai un inel și nimicu mai multu. Țiu la elu, nu-i vorba, dăr la D-ta este ca și la mine, încă și mai bine.“

„Ei, Veto, îți prometă că te voi noroci, numai să nu spui nimenui nimicu. Veđi, inelul ăsta“, grăi Mitică scoțându-lu din jiletă „este o antică, este unu lucru, care pentru tine n'are valore, dăr eu am de cugetu să-lu dăruiescu la museu. E bine, ca astfel de lucruri să se adune la museu.“

„Așa nu vreu, boerule“, grăi Veta seriósă.

care pentru a'și scăpa din ghiarele esecutorilor vitușile sale, s'au îndatorat la jupânul din sat, plătiind 40, ba chiar și 70%.

Neputându plăti la timp, capitalul cu usura mișelască a crescut considerabil; astăzi o parcelă, mâne alta, până când în urmă celui ce odinioară își avea moșiora sa, astăzi e săracu ca vai de el și duce o lipsă, ce abia se poate închipui.

Cu chin și vai totuși a mai împins'o poporul de pe o dî pe alta, dîr acum partea cea mai mare nu o mai poate duce. Anul 1889, precum se vede, pe mulți, forțe pe mulți i va pune la sapă de lemn, căci cu munca de peste veră n'are nici cu ce să trăiească; puținele bucate din cauza marilor dări a trebuit să și-le vîndă și să se lase fără nici un grăunțu la casă.

Multe familii și încă din comune, cari mai înainte erau în o bună stare materială, stau gata de a pleca în România și Dobrogia; astfel sunt satele curat românești din jurul Tecei: Cosma, Fărăgău, în cari 40—50 familii neavînd nici într'un chip cu ce se susțină se duc și ne lasă. Vă puteți închipui ce mare trebuie să fiă durerea acestor nenorociți, siliți fiind a-și părăsi pămîntul lor strămoșesc, cei mai mulți poze pentru totdeauna! Blăstemă invocă acești șermani asupra celor ce li-au cauzat durerea această și blăstemul lor va fi audît în cer!... P. d. M.

Din zîmțutul Născudului, 30 Ianuarie 1890.

În zilele trecute am avut plăcerea a ceti în ziarul „Gaz. Trans.” ceva despre reuniunea „Mariana”, sistată încă în toamna anului trecut prin ordinul fișpanesc. De această corespondență m'am bucurat mult, vedîndu, că învățătorii noștri, deși nu toți, totuși cea mai mare parte sunt pîntrunși de chemarea lor sublimă și înaltă, își revin în ori, uitându-se unul la altul.

Vedîndu această, nu pot să nu spun: „înainte, fraților, pe calea începută” și reuniunea noastră se va restabili și reorganiza; decă nu cea „Mariană”, atunci, după cum s'a dîs, se organizăm din nou o „reuniune confesională românească.”

Decă nu ne vom nisui a ne constitui și organiza din nou o reuniune, ci vom lăsa lucrul mort, perdem totu, ne perdem reuniunea, ne perdem viața, perdem tôte, și astfel ne vom tăvăli în întunerecul nesciinței. Așad-eră, fraților, să arătăm la lume, că suntem învățători români, ne place progresul și lumina. Avem îndatorirea, să ne ținem de ce e prevădută în lege, căci după cum s'a dîs, reuniunile sunt prevădute și în legea școlastică.

Așad-eră se nu ne uităm unul la altul, să nu stăm cu mâinile în sine, ci să ne ținem de dicala românească: „Ce poți face astăzi, nu lăsa pe mâne”; așa și noi, ce putem face acuma, poze că mai târziu nu vom pute face. Datorința noastră în aceste zile grele este, ca să ne unim unii cu alții în cugete și în simțiri; er unindu-ne și reculegîndu-și fiă-care din puterile sale, să fiă impusă fiă-cărui învățător confesional a se prezenta la locul hotărît, unde se ne sfătuiem, cum și ce e de făcut. Căci „bateți și se va deschide, cereți și se va da”, așa a dîs Domnul nostru Isus Christos. Cu ajutorul și sub stégul confesionalității noastre să înaintăm reclamațiunile noastre la locurile competente. Să batem la aceea ușă, la care ni-se va deschide, să cerem și să batem de atatea ori, până ce ne vor deschide, căci după cum în alte părți au reuniuni și le este concesi a face adunări, așa și nouă să ni-se dea același drept.

Acestea am avut a le dice fraților noștri învățători născudenți și din jurul Născudului, despre cari cred, că nu vor lua în nume de rău aceste vorbe, ci numai decătu se vor pune la lucru. Ori și cari vor fi aceia dintre noi, învățătorii se nu-și uite de dîsa României „bate ferul pînă e cald”, apoi: „ferul, care nu se întrebunțază, ruginesce și astfel nu se poze folosi”.

Fiă, ca aceste puține și neînsemnate orduri să pîntrunță afund în inimile tuturor fraților învățători și de vor pîntrunță voră fi! ... V.

Ingrijirea săracilor din Brașov.

În ședința de Mercuri 12 Februarie n. a reprezentanței orașenești se va aduce în dezbateră, între altele, și un proiect de statute pentru ingrijirea săracilor din Brașov.

După cum se vede din raportele d-lui senator magistratului Oscar Aleșcu, tipărite împreună cu proiectul de statute pentru ingrijirea săracilor, s'au studiat sistemele de ingrijire a săracilor din diferite orașe ale Germaniei. Resultatul acestor studii este, că s'a lucrat proiectul de statute din vorbă amesurată raporturilor locale, după datina și diferitele obiceiuri naționale, care nu se potriveșcu cu cele din Germania, de aceea nici nu se recomandă nici un sistem din Germania, nici chiar cel din Elberfeld, care e cel mai lătit în Germania, deorece nu corăspunde aci la noi scopului.

Etă unele dispozițiuni prevădute în proiectul de statut:

Ingrijirea săracilor se încredințază comisiei administrative orașenești pentru săraci; teritoriul orașului se imparte în cercuri, în care e câte un consilier și câte un ingrijitor de săraci; cance-

laria pentru ingrijirea săracilor va purta statistica săracilor, va ține în evidență pe săracii ajutoși și la casă de nevoie va ingriji și de locuri pentru cei cari caută lucru. Cheltuelile se vor acoperi din veniturile fondului casei de lucru și din o parte din darea pe câni, din interesele unor fundațiuni, din contribuțiile casei orașenești, din ajutozele benevole date de reuniuni și persoane private.

Ajutoze se dau: săracilor slabănogi din cauza etății înaintate, celor bolnavi, celor neputincioși de a munci, la copii și orfanii până la vârsta de 14 ani, în casuri excepționale până la vârsta de 16 ani.

Ajutozele se dau și în bani, și în mai cu deosebire în naturalie, în fiecare dî pâne și supă, peste an îmbrăcăminte și lemne. Comuna orașenească înființază institutul pe propria cheltuială. Săracul capătă o marcă dela cancelaria săracilor și în schimbul ei pâne și supă din institutu, care se poze folosi și de reuniunile de binefacere și de bisericile, care ingrijesc de săraci.

Cum vedem din acest scurt resumat al proiectului de statute, scopul ce se urmărește e din cele mai salutare. Cestiunea ingrijirii săracilor o recomandăm cu tătă căldura atențiunei și sprijinului reprezentanților noștri din adunarea comunală.

CONVOCARE.

Reuniunea învățătorilor rom. gr. or. ca despărțimînt tractual din protopresbiteratul Făgărașului, conform §-lui 25 din statute, își va ține prima adunare generală la 2 Faur a. c. v. (Intempinarea Domnului) în sala de învățămînt a școlii rom. gr. or. din Făgăraș. La această adunare, care se va începe la 9 ore a. m., sunt invitați toți membrii ordinari, precum și alți binevoitori ai școlii.

Absențările nelegitimate ale membrilor ordinari se vor pedepsi conform §-lui 9 din statute. Comunele parohiale sunt îndatorate a solvi învățătorilor membrii spesele de călătorie și diurne de cel puțin 1 florenț v. a. (§-ul 8 din statute.)

Obiectele: Participarea în corpore la serviciul divin; Cuvînt de deschidere; Apelul nominal; Raportul casarului și încasarea tacselor dela membri; Colectare de cărți în favorul bibliotecii Reuniunii dela membri și alți binevoitori, conform concludului adunării generale districtuale ținute în a. tr. la Agnita; Colonizarea Daciei prin Traian; a) modul de predare și împărțirea materialului pe ore, tractat de Iosif Cațaveiu inv. în Breaza; b) Lupta sub dîdirile Sarmisagetusei, prelegere practică de Ion Capetă, învățător în Veneția inferioară; Asemnarea și deosebirea între animalele sugătoare și paseri, prelegere practică comparativă de Ion Berescu inv. în Făgăraș; Sila, poezie de Balac, declamată de David Chiușdea, învățător în Șinca nouă; „Veacuri triste-ntunecoșe”, cântare de modelă, duet

de G. Taflan și N. Ludu inv. în Beclanț. Dezbateră și consultare asupra propunerii G. Proca, referitoare la înființarea cursurilor instructive pentru lucru de mână; Propunerii.

N. B. Séra, petrecere socială cu joc, venitul în favorul fondului Reuniunii.

Făgăraș, 20 Ianuarie 1899.

Nicolau Aronț
președinte

Ion Berescu
notar.

Literatură.

„Familia”, ziar beletristic-literar, apare în Oradea-mare în fiă-care Duminecă și costă pe an 10 fl., pe un pătră de an 2 fl. 70 cr. Redactor: Iosif Vulcanț. — Nr. 4 dela 9 Februarie n. conține: Românu în glumele și satirele lui, de I. Popu-Retegan; La gânduri (poezie), de V. B. Muntenescu; Cultura, cărțile: „Corvina”, de V. Babeș; In vis (poezie) de Elena Lupan; Curtenia nereușită (text și ilustrațiune); Victoria, de Ioan Lostun; Domnul Mayeux (novelă); Rochia decoltată; Reuniunea femeilor române din Zernesc; Literatură și arte; Teatru și musică; Ce e nou? Carnaval; Posta Redacțiunei etc.

Cununiă. D-lu George I. Fulea, învățător la școlă cap. din Satulungu, și Păuna I. Puiu se vor cununa Duminecă în 4 (16) Februarie 1890, la orele 3 p. m., în biserica română gr. or. din comuna Hărman.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.”.

(Serviciul biurolui de coresp. din Pesta.)

Teplitz, 10 Februarie. Adunarea germană-boemă a decurs în mod forte strălucit și și-a exprimat consimțimîntul pentru pact.

Sofia, 10 Februarie. Supusul rusu Naudin, locuitor în Rusciuc, a fost arestat. Hărțile confiscate dovedesc nendios raporturile lui Kalopkof cu dragomanul dela ambasada rusă din București. Scirea despre arestarea comandantului Bulgariei de sud, Nikolajev, e falsă.

Berlin, 10 Februarie. Monitorul armatei publice un ordin al cabinetului privitor la formarea corpurilor de armată lo-taringiană și vest-prusiană

Cursul pieței Brașov

din 10 Februarie st. n. 1890.

Bancnote românești	Cump.	Vînd.
Argint româneș	9.22	9.25
Napoleon-ori	9.40	9.43
Lire turcesc	10.60	10.65
Imperial	9.61	9.66
Galbin	5.48	5.53
Seris. fone. „Albina” 6		
5		
Ruble rusești	1.27	1.28
Mărc germane	57.90	58.10

Discountul 6—8% pe an.

Editor și Redactor responsabil.
Dr. Aurel Mureșianu.

„Ei bine, îl păstrezi eu. Ești mulțumită?”
„Sunt mulțumită”, grăi Veta și apucându și baerile dela șort, se juca cu ele. Se uita când și când la boerul Mitică, se uita apoi er în pămînt, și pe fața ei se vedea un fel de zîmbet copilărescu, cum ar face un băiat, când ar vră să spună ceva și nu prea îndrăsnesc.

„Ce-i, Veto?”
„Aș vră să spun ceva, boerule.”
„Despre Nicu?”
„Ba nu! Altceva... despre Alexe!”
„Lasă pe altă-dată, vom mai vorbi noi, căci acum am trebă”, grăi Mitică și se uita aspru la Veta, care eși pe ușe. Vrea prin această să aducă aminte de vorbele, ce i-le-a fost spus, vrea să o facă să se ferose de Nicu și să lă ocolească. Nu se putea Mitică demoli de iritațiunea ce lă muncia de când băgase de semă, că fiu-său Nicu se ține strună după Veta, după nenorocita fată orfană, rămasă în lume ca o frunză în vînt.

„Mai mult n'o puteam întreba”, grăi în sine Mitică și luă o față posomorită. „Vedă eu înse, că nu e bine să lu mai țiu multă împrejurul casei mele, cel puțin până voi face un rost și până voi mărita-o și pe Veta... Asta trebuie s'o facă.”

Era tare amarit boerul. Din clipa, de când

a venit Veta în casa lui, n'a mai avut dî liniștită, cu deosebire dela venirea lui Nicu se făcuse posomorit, bănuitor și cerca a sta mai mult pe acasă deși interesele lui cereau ca să mai dea o raită pe la arman, pe la pădure, pe la magazine, ba pot dice, că era trebuință să mērgă și în Buzău.

„Ce lucru dracului”, dicea el în sine. „Nicu asta mă împedecă dela trebur; trebuie să spun să și vadă de studiu, se plece să și termine esamelele”. Așa se gândia el uneori, dēr ii venea greu să dică, căci era fiu-său și nu lă putea alunga din casă. „În ce poziție blăstemată am ajunsă acum. Eu sunt de vină, dēr am să le curmă odată, am să mă linișesc odată, căci așa nu mai poze merge. Am să și spun nevetei, ca ea să aducă aminte de plecare, căci are să studieze, are să isprăvescă cu învățătura... Dēr ce va dice mamă-sa?”, îi trecea prin minte și era necăjit, că a ajunsă astfel, încatu să fiă silit să facă o faptă, care nu i prezenia la socotelă. „Trebuie s'o facă”, grăi el apăsăt după ce o vreme rămas pe gânduri. „Trebuie s'o facă”, repetă el mormăind, și încă de grabă, ca să nu i încarc sufletul cu o neliniște și mai mare. Nu mai am încredere în nimenea, nici chiar în copilul meu, și mă dōre...” dice el apăsăt, „că nu pot spune nimēni și că trebuie eu să mă muncesc pe mine... Dēr n'am să mai trăgă-

nez, întempe-se, ce se va întempla, și îndată ce voi fi singur cu nevasta, am să spun.”

Ocupat cu aceste gânduri, eși în ciardac și se uita nemulțumit în tôte părțile și când vedă trăsura la scări, se mișcă puțin în sufletul său și rămas cu ochii ațintiți la bucătăria, acolo unde scia, că se află acum Veta.

„Veto!” strigă Mitică și vedîndu, că nu răspunde, porni să plece, dēr nu scobori decatu o singură treptă, astfel că rămas cu un picior în ciardac.

Veta vedă pe boerul și eși în ușa bucătăriei.
„Mai strigat, boerule?”
„Da, te-am strigat!” vorbi rar Mitică și apoi plecă spre trăsura și rămas uitându-se la cai. „Adă mi condicuța de pe masă”, dice el și se urcă în trăsura.

Veta alergă grabnic și se întorse cătu ai da în palme și întinse condicuța boerului.

Mitică luă condica, se uita țintă la Veta și în încrețiturile sprâncenelor se vedea neliniștea sa.
„Mână, George!” dice boerul și trăsura înuritul ei linț eși din curte.
(Va urma.)

Table with financial data: Cursul la bursa de Viena, Renta de aur, Renta de harti, Imprumutul cailor ferate, etc.

Arveresi hirdetmény.

Alolirt birósági végrehajtó az 1881-ik évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a brassói kir. j.-biróságnak 7033—1889 sz. a. kelt végrehajtást rendelő és kiküldetést tartalmazó végzése folytán Dr. Muntean Aurélnak Száva Ödön ellen 382 frt. törke, ennek 1889 év július hó 5 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 30 frt. 65 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróságilag lefoglalt és 649 frt. becsült ingóságok u. m. házi butorok, könyvek és egy czimbalom nyilvános árverés útján el fognak adatni.

Mely árverésnek az 551—1890 sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Brassó belváros 91 sz. a. leendő eszköz-lésére 1890-ik évi Február hó 11-ik napjának délután 2 órája határidőül kitűzik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivattak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881-ik évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfognak adatni, a netalán elsőbbségi igénylők pedig felhivatnak, miszerint jogaikat az említett t. cz. 111. és 112. §-a alapján árverés megkezdéséig érvényesítsék.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108. §-a szerint fizetendő.

Kelt Brassóban 1890 év január hó 30-án.

Borsos Zsigmond, kir. bírósági végrehajtó.

257

ABONAMENTE la "GAZETA TRANSILVANIEI"

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni 3 fl. —
Pe șese luni 6 fl. —
Pe un an 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni 10 fr.
Pe șese luni 20 fr.
Pe un an 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an 2 fl. —
Pe șese luni 1 fl. —
Pe trei luni 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an 8 franci.
Pe șese luni 4 franci.
Pe trei luni 2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate poștale.

Domnii, cari se voru abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurită și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 1 Octombrie 1889.

Large table with train schedules: Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, B.-Pesta-Arad-Telus, Telus-Arad-B.-Pesta, Copșa-mică-Sibiu, etc.